

JA-30-11-142-UK-C

Європейський Союз

ЄВРОПА- ГРА

ЄВРОПА
У ВЕЛИКОМУ
ТА МАЛОМУ,
В ІСТОРІЇ ТА МРІЯХ

Європейський Союз

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Вступне слово Голови Представництва
Європейського Союзу в Україні

Про книжку

ГЕОГРАФІЯ

Наш спільний континент

Європейські держави

Нове обличчя Європи

Перевір свої знання

ІСТОРІЯ

Довгий шлях

Що відбувалося у той час?

Перевір свої знання

КОНСТИТУЦІЯ

Замість Конституції — Договір

НАСЕЛЕННЯ

Розмаїття культур Європи

Перевір свої знання

МОВИ

Багато мов — мета одна

Перевір свої знання

КУЛЬТУРА

Спільна спадщина

Найсвітліші голови

Співаймо!

ЄВРО

Єдність у розмаїтті

Перевір свої знання

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

Допомога Європейського Союзу

ПОЛІТИКА

Європейський Парламент

ДОЛАЮЧИ КОРДОНИ

Європейська Комісія

Україна запрошує

ІНФОРМАЦІЯ

Європа поруч!

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ЄВРОПА- ГРА

ЄВРОПА У ВЕЛИКОМУ ТА МАЛОМУ,
В ІСТОРІЇ ТА МРІЯХ

Любі діти!

Ви тримаєте у руках нове видання книжки «Європа-гра», перекладене українською мовою. Ми хочемо, щоб юні громадяни України краще знали й розуміли Європейський Союз, його історію та сучасність, цілі та цінності. Сподіваюся, «Європа-гра» стане для вас розвагою і засобом пізнання ЄС водночас.

Чому так важливо, щоб ви познайомилися з Європейським Союзом? Насамперед тому, що ви — європейці. Ви маєте багато спільного з вашими ровесниками від Лісабону до Варшави, від Гельсінкі до Риму або у будь-якому куточку Європи. Усвідомлення цього однаково важливе і для нас у Європейському Союзі, і для вас. Від нього залежить розвиток наших відносин і, значною мірою, майбутнє вашої країни.

Демократія, дотримання прав людини, рівність усіх перед законом — це основи сучасної європейської цивілізації, фундамент Європейського Союзу. Діти та молодь повинні засвоювати ці цінності з малих років, зростаючи відданими їм громадянами. Саме ви згодом будете тими, хто визначатиме долю своєї країни, у тому числі стосовно її євроінтеграції та відносин з Європейським Союзом. Тому вам надзвичайно важливо добре знати ЄС, відчувати його цінності й бути готовими їх відстоювати. Повірте: що краще ви пізнаватиме сучасну Європу, то більше насаги отримуватимете для побудови її в Україні.

Водночас у вас не повинно виникати сумнівів стосовно того, що Європейський Союз хотів би, аби Україна поділяла його цінності та демонструвала прогрес у європейській інтеграції. Ця книжка теж є свідченням цього бажання, одним із кроків у нашій послідовній діяльності, спрямованій на дітей та молодь в Україні. Наприклад, ми давно й активно підтримуємо українські Євроклуби — надзвичайно важливий рух, який також допомагає краще пізнати та зрозуміти ЄС. Існує багато програм, у рамках яких Євросоюз та його держави-члени надають молодим українцям можливості навчання в європейських університетах, підтримують дитячі та молодіжні обміни, участь у конкурсах, стажуваннях, вивченні європейських мов.

ЄВРОПА

Я — єврохлопчик!
Я буду супроводжувати тебе в «Європі-грі». Ця книжка не лише для читання. Вона пропонує тобі співпрацю: ти знайдеш тут численні завдання, які вимагатимуть твоєї активної участі. Наприкінці кожного розділу я ставитиму тобі непрості запитання. Тому рекомендую відразу заготовитися чорним та кольоровими олівцями, клеєм та ножицями, які стануть тобі в нагоді. Наприкінці цього видання ти знайдеш підказки та відповіді для всіх завдань, які я ставитиму перед тобою. Не зазираєш у відповіді! Постарайся виконати завдання самостійно.

Звичайно, ми розуміємо, що багато з вас повністю зайняті шкільними справами. Тому не хочемо, щоб ця книжечка стала класичним підручником. Нам хотілося б, аби ви просто грали. Проводили лінії, розмальовували картинки, клеїли наклейки. І коли закінчите цю справу, то здивуєтеся, як багато знаєте. Сподіваюся, що це буде лише початок, поштовх до поглиблення вже існуючого інтересу та більшого пізнання ЄС. Успіхів вам і вдалої «Європа-гри»!

З повагою,

Жозе Мануел Пінту Тейшейра
Голова Представництва
Європейського Союзу в Україні.

НАШ СПІЛЬНИЙ КОНТИНЕНТ

ГЕОГРАФІЯ

Європа займає п'яту частину євразійського материка і зазвичай вважається автономним континентом, хоча насправді вона є субконтинентом. Європа простягається від Атлантичного океану на заході до Уралу на сході. Її площа близько 10,5 мільйону квадратних кілометрів, меншим за неї континентом є лише Австралія. Але за кількістю населення Європа, в якій мешкає приблизно 730 мільйонів людей, посідає третє місце серед усіх континентів.

До найбільш високих і відомих гір та висот належать Альпи, Піренеї, Юра, Вогези, Карпати, Скандинавські гори, вулкани Етна та Везувій, Монблан, Гросглокнер, а також стародавня гора богів Олімп.

Найдовші річки: Рейн, Дунай, Ельба, По, Тибр, Луара, Сена, Маас, Мозель, Гудено, Темза, Тежу, Ебро, Тиса, Кемійокі.

Великі острови: Шпіцберген, Сицилія, Сардинія, Корсика, Крит, Зеландія та Мальорка. До найбільш відомих озер Європи належать Ейсселмер, Балатон, Боденське озеро, Женевське озеро або Гарда. Фінляндію не дарма називають країною озер — на її просторах знаходиться близько 55 тисяч малих та великих озер.

ГОРА

РІЧКА

ОЗЕРО

Щоб простіше було розібратись у географії Європи, розмалюйте карту кольоровими олівцями, позначивши на ній найважливіші гори, річки, озера та моря.

Зевс і Європа

Цар Тира у Фінікії Агенор і його дружина Телефасса мали п'ять синів і доньку, яку звали Європа. Зевс закохався в Європу і постав перед нею у вигляді білосніжного бика. Зачарована красою тварини, Європа вместилася на спину бика й дозволила йому відвезти себе на берег моря.

Зевс відвіз Європу на Крит, де вона народила йому трьох синів: Міноса, Радаманфа і Сарпедона.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ

ГЕОГРАФІЯ

Землі Європи заселяли різні народи, що з плином часу вибудували нові держави, багато з яких розпадалися чи були завоювані. Після Другої світової війни більшість кордонів уже не зазнавали змін. І лише в останні десятиріччя після розпаду колишнього «Східного блоку» (блоку соціалістичних країн на чолі з Радянським Союзом) відбулися певні зміни. Результат показано на цій карті.

Впиши якомога більше назв держав та столиць.

5 НІДЕРЛАНДИ / АМСТЕРДАМ

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

1

2

3

4

35

34

33

32

31

30

29

28

27

26

25

24

23

22

21

20

19

У ЯКИХ КРАЇНАХ
ТИ ВЖЕ БУВАВ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ЗАМАЛЮЙ ЦІ КРАЇНИ
СИНИМ ОЛІВЦЕМ.

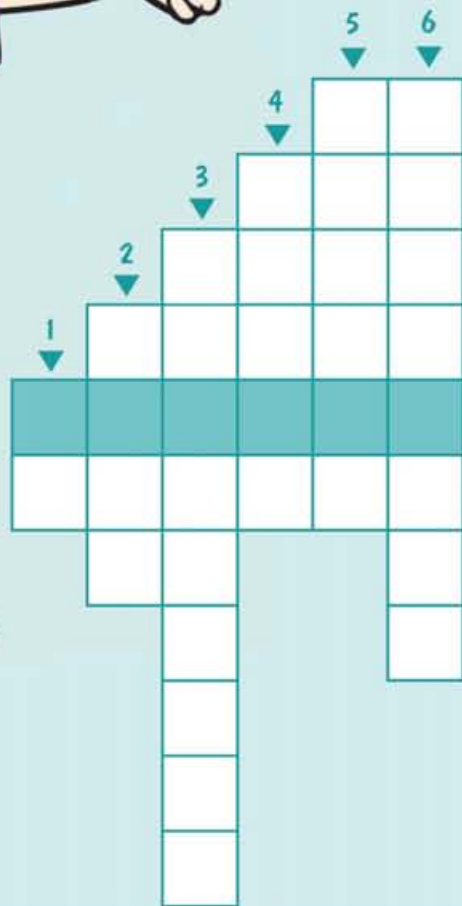
ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

ГЕОГРАФІЯ

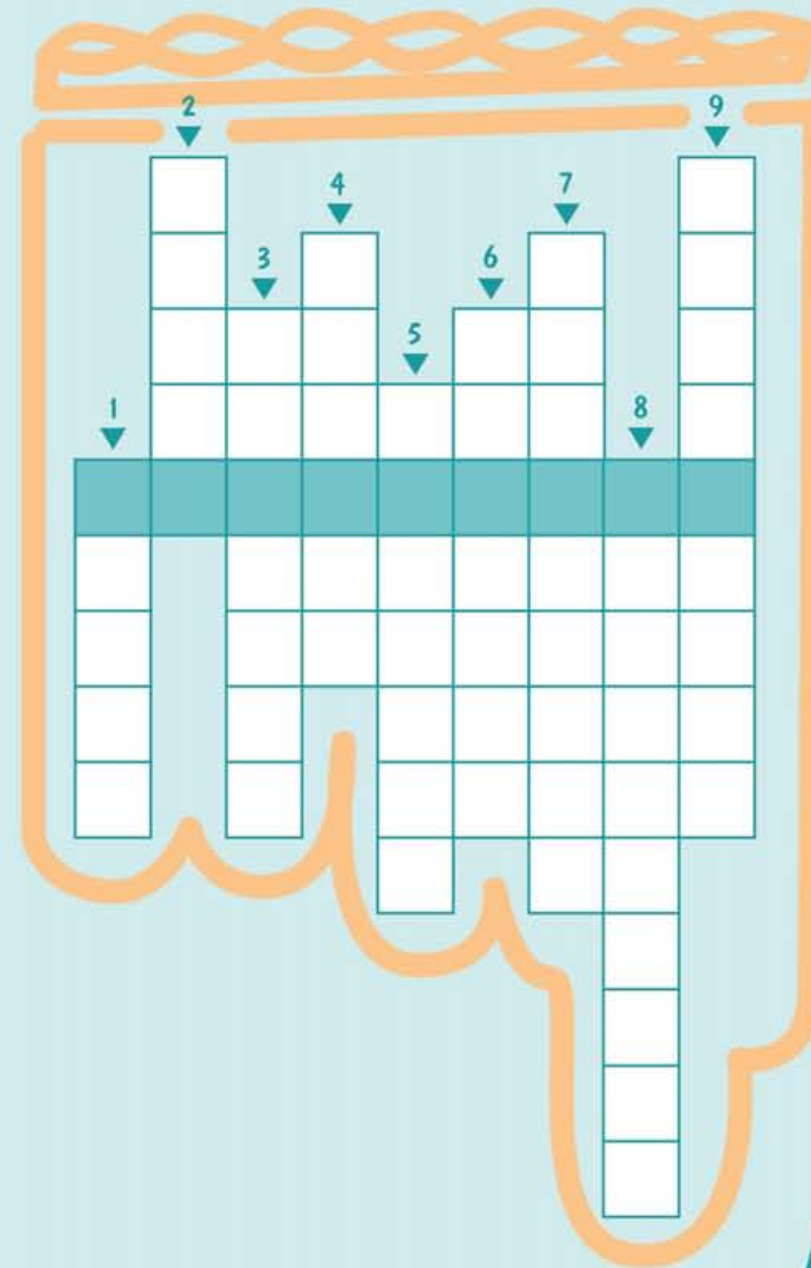
Річки та гори

1. Ліва притока Дунаю
2. Річка у Фінляндії
3. Гірська система
4. Найвищі гори Європи
5. Ліва притока річки Діє (Чехія)
6. Найвища гора Західної Європи
7. Найбільша річка у Франції

Європейський Союз

1. Аббревіатура Європейського Союзу
2. Єдина валюта Євросоюзу
3. Законодавчий орган Євросоюзу
4. Хто обирає Європарламент?
5. Кохана Зевса
6. Країна — кандидат на вступ до ЄС

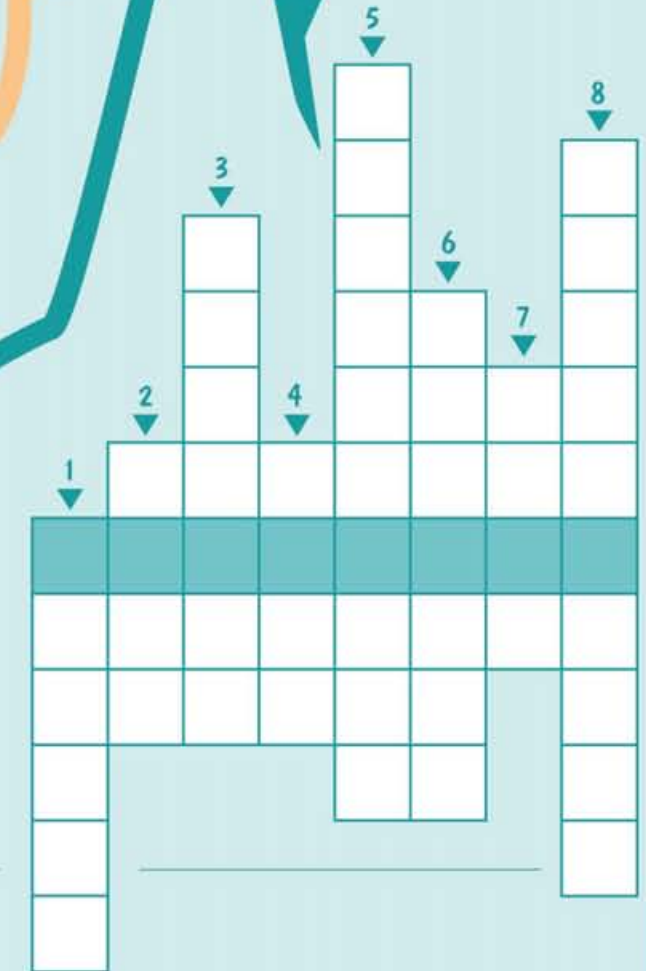

Доповни словосполучення

1. Об'єднана ...
2. Монети та купюри ...
3. Євразійський ...
4. Шенгенська ...
5. Найпоширеніша мова в ЄС ...
6. Маастрихтський ...
7. Європейський ...
8. Вигідна ...

Країни та міста

1. Друге за величиною місто Португалії
2. Балтійська країна
3. Країна на південь від Іспанії
4. Країна на півдні Європи
5. Столиця Польщі
6. Країна, що межує з Молдовою
7. Країна — одна із засновниць ЄС
8. Країна, столицею якої є Амстердам
9. Головний порт Румунії

25 березня 1957 року представники Німеччини, Франції, Італії, Бельгії, Люксембургу та Нідерландів підписали в Римі так званий Римський договір. Ним було засновано Європейське економічне співтовариство (ЄЕС), яке мало опікуватися гармонійним розвитком економіки, стабільністю та добробутом у країнах-членах. Держави все тісніше співпрацюють у сфері торгівлі, сільського господарства, транспорту, фінансів та в інших галузях економіки. Засноване одночасно з ЄЕС Європейське співтовариство з атомної енергії опікується мирним її використанням.

Після Другої світової війни Європа була дуже спустошеною. І розумні голови, передовсім з давніх «запеклих ворогів» Німеччини та Франції, почали думати про те, як у майбутньому можна запобігти війні. Вони вирішили спільно контролювати сировинні ресурси, які традиційно використовувалися для воєн — сталь та вугілля. Через шість років після закінчення війни вони створили Європейське об'єднання вугілля і сталі. До цього об'єднання увійшли також Італія, Бельгія, Нідерланди та Люксембург. Ці шість держав заклали 1951 року перший камінь до фундаменту нинішнього ЄС — Європейське об'єднання вугілля і сталі.

Воно функціонувало настільки добре, що в 1957 році ті держави вирішили поширити свою співпрацю на всю економіку, а також спільно наглядати за мирним використанням ядерної енергії. Вони підписали Римський договір та заснували Європейське економічне співтовариство (ЄЕС) та Європейське співтовариство з атомної енергії (Євратом) для сприяння та контролю за мирним

використанням ядерної енергії. У 1973 році до них приєдналися Сполучене Королівство, Ірландія та Данія, а у 1980-тих — Греція (1981), Іспанія та Португалія (1986).

По закінченні «холодної війни», після розпаду Радянського Союзу та «Східного блоку», Європа зробила подальший значний крок: 1992 року було створено Європейський Союз (ЄС). Основою для співробітництва держав-членів є сьогодні Маастрихтський договір. 1995 року до ЄС приєдналися Австрія, Фінляндія та Швеція. У травні 2004 року відбулося найбільше за всю історію Європейського Союзу розширення, до нього вступили 10 держав: Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, балтійські країни Латвія, Литва та Естонія, Словенія та середземноморські острівні держави Кіпр і Мальта. 2007 року до ЄС приєдналися Румунія та Болгарія. Сьогодні діалог про вступ до ЄС відбувається з Хорватією, Туреччиною та Ісландією. Чорногорія й Македонія також мають статус держав-кандидатів.

14 червня 1985 року Німеччина, Франція, Бельгія, Нідерланди та Люксембург підписали так звану Шенгенську угоду. Пізніше до неї приєдналися інші держави: Данія, Фінляндія, Греція, Ісландія, Італія, Норвегія, Австрія, Португалія, Іспанія та Швеція. Шенгенська угода є новою системою прикордонного контролю. Раніше на кордоні потрібно було зупинятися та показувати паспорт, тепер у Шенгенській зоні можна просто переїздити з однієї країни до іншої, немов немає ніякого кордону. Як, наприклад, з Києва до Дніпропетровська чи з Алушти до Львова. 21 грудня 2007 року до Шенгенської зони приєдналися дев'ять з десяти країн, які стали членами ЄС 1 травня 2004 року (крім Кіпру).

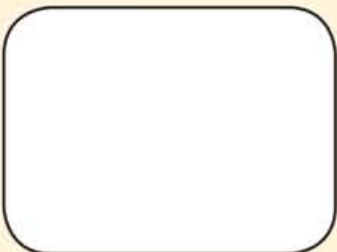

ЩО ВІДБУВАЛОСЯ У ТОЙ ЧАС?

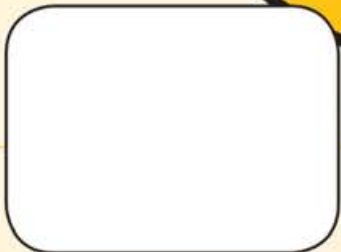
ІСТОРІЯ

На цій сторінці ти знайдеш різні фото з історії ЄС. А чи знаєш ти, що робили люди в цей час? Поміркуй сам, що відбувалося в Європі чи в Україні (зокрема, в твоїй сім'ї), поки європейські країни об'єднувалися. Пошукай різні зображення в газетах, книгах, брошурах або у твоєму сімейному альбомі та вклей їх сюди.

Створення Європейського об'єднання вугілля і сталі.

Римський договір.

1951

1957

1973

Вступ Сполученого Королівства, Ірландії та Данії.

Вступ Греції.

1981

1986

Вступ Іспанії та Португалії.

Маастрихтський договір.

1992

1995

Вступ Австрії, Швеції та Фінляндії.

2002

Запровадження в обіг монет та купюр євро.

2004

Вступ Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Словенії, Кіпру та Мальти.

2007

Вступ Румунії та Болгарії, Словенія запроваджує євро. Ще дев'ять держав-членів приєдналися до Шенгенської угоди.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

ІСТОРІЯ

Не всі нинішні члени ЄС були в ньому від самого початку. Європейський Союз поступово розширювався, оскільки все більше держав хотіли до нього приєднатися. Так має продовжуватися і далі — щоб все більше людей могли жити в мирі та добробуті. Хто і коли приєднався до ЄС? Розфарбуй шість етапів об'єднання європейських країн, які відбулися з 1951 по 2007 рік, шістьма різними кольорами.

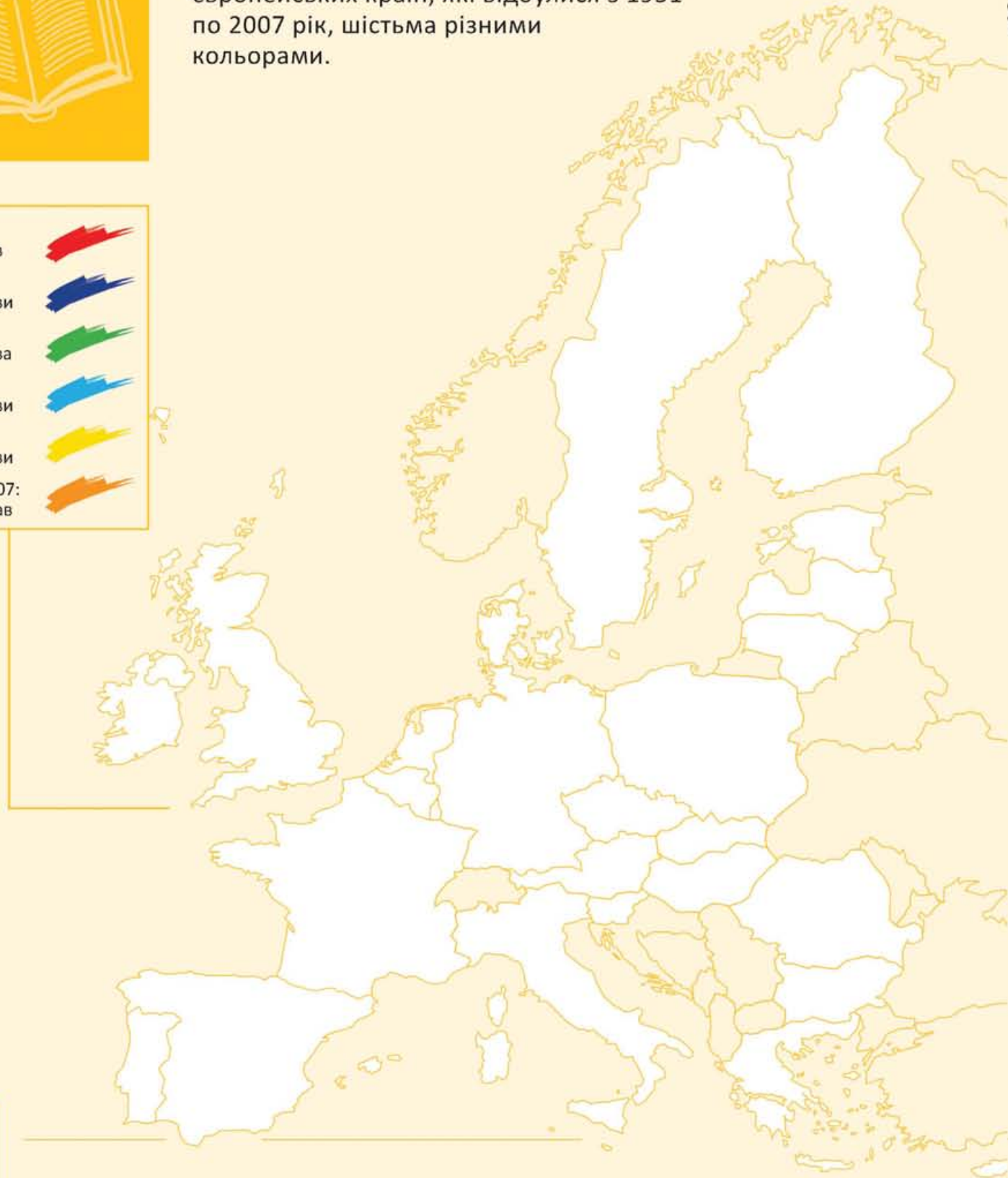
- 1951: 6 держав
- 1973: 3 держави
- 1981: 1 держава
- 1986: 2 держави
- 1995: 3 держави
- 2004–2007: 12 держав

25 березня 1957 року представники Німеччини, Франції, Італії, Бельгії, Люксембургу та Нідерландів підписали в Римі так званий Римський договір.

Ним було засновано Європейське економічне співтовариство (ЄЕС), яке мало опікуватися гармонійним розвитком економіки, стабільністю та добробутом у країнах-членах. Держави все тісніше співпрацюють у сфері торгівлі, сільського господарства, транспорту, фінансів та в інших галузях економіки.

Засноване одночасно з ЄЕС Європейське співтовариство з атомної енергії опікується мирним її використанням.

Вступ Румунії та Болгарії, Словенія запроваджує євро.

Створення ЄЕС та Евратому.

Запровадження в обіг євро.

Вступ Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини, Словенії, Кіпру та Мальти.

Створення Європейського об'єднання вугілля і сталі.

Вступ Австрії, Швеції та Фінляндії.

Вступ Сполученого Королівства, Ірландії та Данії.

Вступ Іспанії та Португалії.

Заснування ЄС через Маастрихтський договір.

Вступ Греції.

ЗАМІСТЬ КОНСТИТУЦІЇ — ДОГОВІР

КОНСТИТУЦІЯ

Європейська Конституція не мала на меті проголосити Європейський Союз однією державою — такими собі Сполученими Штатами Європи на зразок США. Її головне завдання — зробити діяльність Європейського Союзу ефективнішою. Коли у 2005 році французи та нідерландці проголосували проти спільної конституції, довелося відмовитись і від офіційних символів, таких як гімн і прапор Європейського Союзу. Конституція не набула чинності (бо рішення має бути ухвалене всіма без винятку державами — членами ЄС), натомість було підписано Договір про реформи (Лісабонський договір). Він зберігає суть Конституції та 95 відсотків її нововведень, що роблять діяльність Європейського Союзу ще демократичнішою.

Ти, напевно, вже чув про Конституцію Європейського Союзу. Державами — членами ЄС підписано багато різних договорів, які визначають, як працює ЄС, хто за що відповідає.

У червні 2004 року уряди 25 держав-членів домовились про створення Конституції Європейського Союзу, яка б підтримувала подальший розвиток ЄС. Для ухвалення такого важливого документа недостатньо згоди урядів — потрібна згода людей у державах — членах ЄС. Її народ може висловити

через рішення парламенту (як, наприклад, в Угорщині або Німеччині) або шляхом референдуму (як це відбувалося у Франції або Нідерландах). Але більшість французів та жителів

Нідерландів проголосували проти Конституції. А оскільки вона може набути чинності лише за згоди всіх держав — членів ЄС, то їхні уряди довго шукали вихід. Нарешті, на пропозицію Президента Франції Ніколя Саркозі, замість Конституції вирішили створити Договір про реформи, який би міг набути чинності ще перед виборами до Європейського Парламенту в 2009 році.

Про що йдеться в Договорі про реформи?

ЄС не є самостійною державою, це союз 27 європейських країн. Держави-члени тісно співпрацюють в різних сферах (наприклад, щодо економіки, збереження довкілля, єдиної валюти — євро). У цих сферах закони часто ухвалюють спільно. Європейський Парламент разом з Радою створюють закони Союзу, яких мають дотримуватися усі держави-члени. Таким чином, Європейський Союз — у межах своєї компетенції — регулює життя понад 500 мільйонів людей. Держави-члени не дозволяють Євросоюзу регулювати окремі питання: щодо оподаткування, освіти, прав громадян та інші. Рішення у цих сферах ухвалюють національні уряди.

Що Європейська Конституція говорить про національні конституції країн — членів ЄС?

У Конституції Європейського Союзу сказано: кожна держава має свою конституцію, яка регулює:

- як побудовано державу (хто її очолює: президент або король; чи є парламент; які суди діють та інше);
- які цілі у державі і якими цінностями вона керується;
- які основні права гарантовані громадянам (наприклад, свобода слова та преси, право на людську гідність, захист особистої свободи, рівність перед законом);
- як працює законодавство.

Отже національні конституції конкретно вказують, як має працювати держава і як у ній мають жити разом люди.

РОЗМАЇТТЯ КУЛЬТУР ЄВРОПИ

НАСЕЛЕННЯ

Найбільшу кількість населення — 82 мільйони жителів — має Німеччина, яка 20 років тому знову стала єдиною. За нею йдуть Сполучене Королівство, Франція та Італія, які мають приблизно по 60 мільйонів жителів. Іспанія зі своїми 46 мільйонами та Польща з 38 мільйонами є вже значно меншими за кількістю мешканців. За цими державами йдуть Румунія з 22 мільйонами жителів та Нідерланди з 16 мільйонами. По 10 та 11 мільйонів жителів нараховують Греція, Португалія, Бельгія, Швеція, Чехія та Угорщина. Трохи менше людей проживає в Австрії та Болгарії, які налічують по 8 мільйонів. По 5 мільйонів мають Данія, Словаччина, Фінляндія та Ірландія. Близько 3 мільйонів мешкає в Литві. Латвія та Словенія мають по 2 мільйони жителів, Естонія — 1,3 мільйону, а Кіпр — близько 800 тисяч. Найменшими за кількістю населення є Люксембург і Мальта: приблизно по 500 тисяч жителів.

У Європі тісно переплетені різні культури. Ми можемо розрізнити представників тих чи інших народів передовсім за мовою, зовнішністю, одягом, звичаями та традиціями.

Таке розмаїття культур і традицій в Європі заохочує вивчати інші країни, народи та їхні звичаї. Бо це дуже цікаво.

У Європейському Союзі сьогодні проживає понад 500 мільйонів людей. В Китаї — найбільшій країні світу — 1,22 мільярду жителів. Населення США становить 265 мільйонів.

Скільки ж людей проживає в кожній з держав — членів ЄС? Дізнайся про це з колонки зліва.

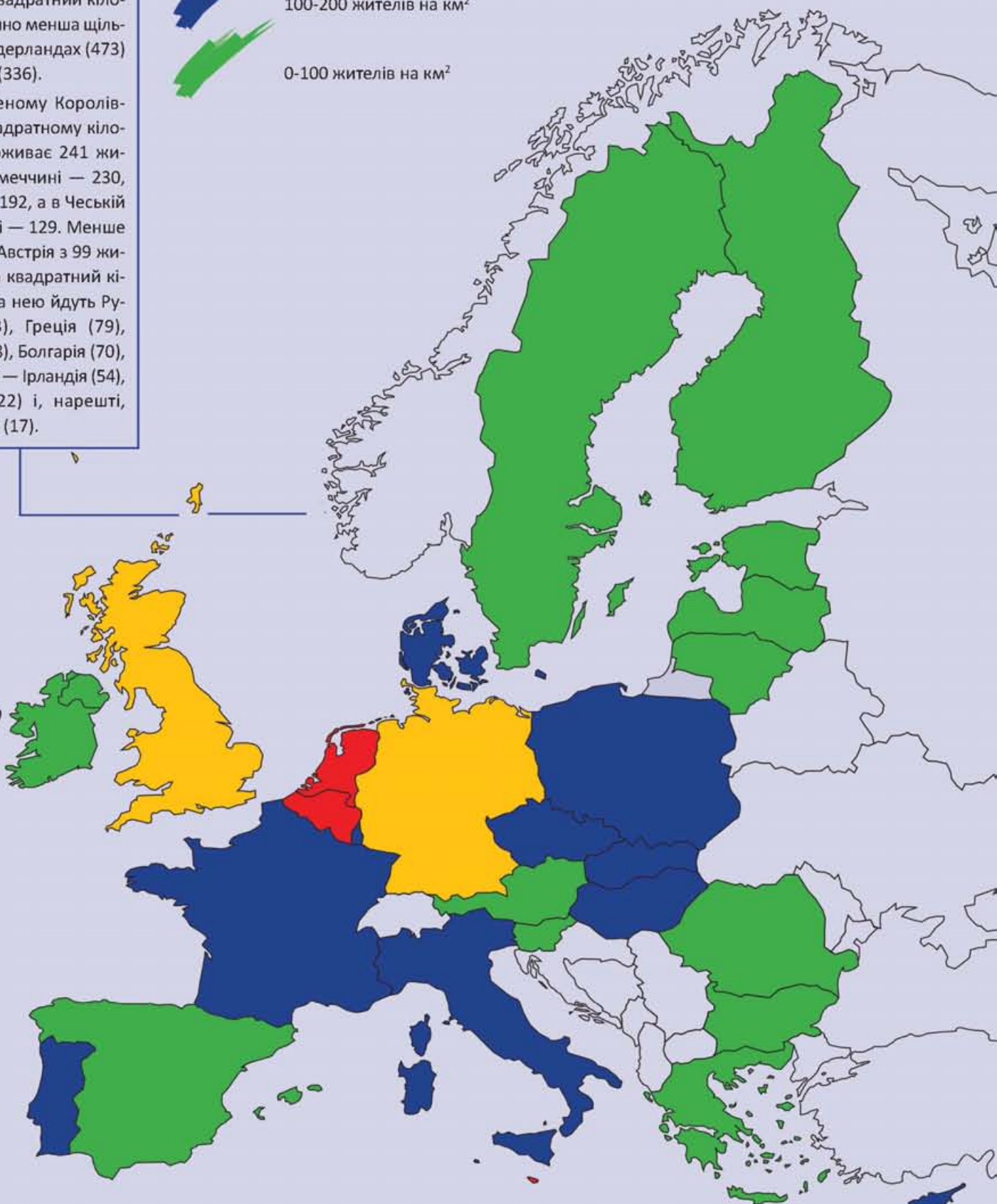
Між окремими державами, а також між окремими регіонами всередині держав, існують суттєві розбіжності. Йдеться про відмінності у мові, способі життя, житлі, роботі та добробуті. ЄС дуже серйозно ставиться до таких відмінностей.

Карта на сторінці 22 показує, наскільки різною є щільність населення в країнах ЄС. Наприклад, величезні лісові масиви у Фінляндії або Швеції є менш заселеними. У якійсь європейській країні може мешкати стільки ж людей, як в одному місті іншої.

Де найбільша щільність населення?

Найщільніше заселеною є Мальта: 1 182 (!) жителів на один квадратний кілометр. Значно менша щільність у Нідерландах (473) та Бельгії (336).

У Сполученому Королівстві на квадратному кілометрі проживає 241 житель, в Німеччині — 230, в Італії — 192, а в Чеській Республіці — 129. Менше заселена Австрія з 99 жителями на квадратний кілометр. За нею йдуть Румунія (93), Греція (79), Іспанія (78), Болгарія (70), а вже далі — Ірландія (54), Швеція (22) і, нарешті, Фінляндія (17).

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

НАСЕЛЕННЯ

На цьому розвороті ти знайдеш дівчаток та хлопчиків з усіх країн Європейського Союзу. Вони не дуже різняться зовні, але мають різні імена.

Впиши в маленьке біле поле знак країни, а потім намалюй відповідний прапор. Можеш використати для допомоги карту. Ти вписав також і невеликі країни?

УНА

МАРКО

КАРАС

АРИСТІДА

ЕМІЛІ

КАЕТАН

ІАН

БЕАТРИС

ЗАРИНА

ВІМ

СПЕЛА

ЙОСИП

ЛЕНКА

МАТИЛЬДА

ЛЮЧІЯ

ПАТРИК

ДЖУ-

СТАНІСЛАВ

СІССІ

ЮРГІТА

ЖОАУ

ШАНДОР

МАКСИМІАН

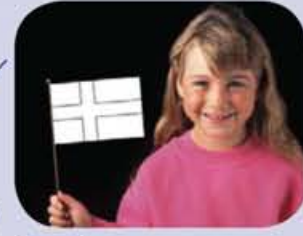
СЮЗАННА

ТЕССА

ЕЛЕНА

АННІКА

БАГАТО МОВ — ОДНА МЕТА

МОВИ

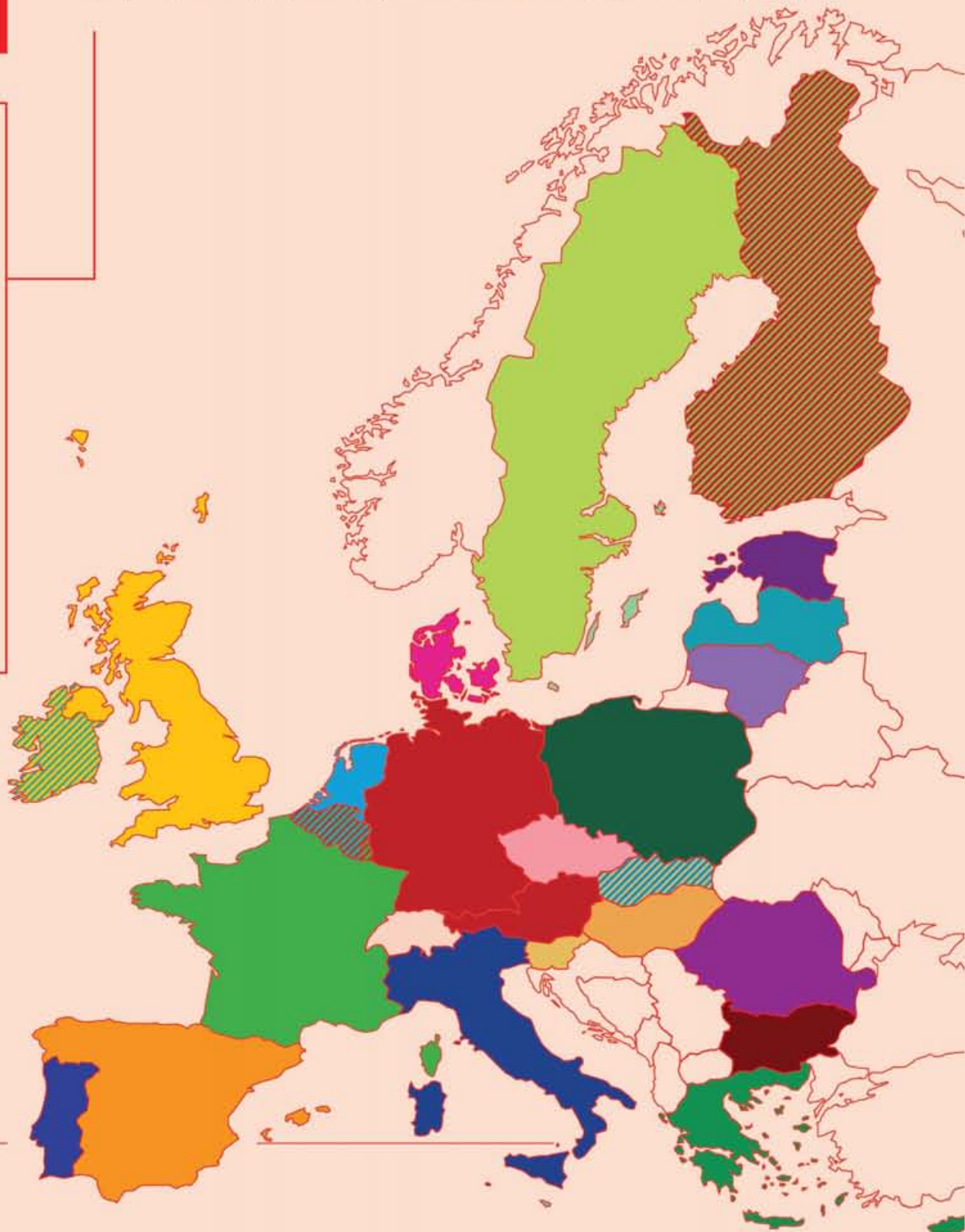
Оскільки в Європейському Союзі проживає багатомільйонне населення, то, цілком природно, у вжитку є дуже багато різних мов та діалектів.

Для офіційного спілкування в ЄС сьогодні використовують 23 мови, які називають офіційними. Ти можеш побачити на цій карті, якими офіційними мовами користуються в тій чи іншій країні. У деяких державах ЄС таких кілька — як на всій території (такі країни заштриховані на карті), так і лише в окремих регіонах (як у випадку німецької мови в Південному Тіролі).

В окремих країнах вживають кілька офіційних мов ЄС. У Фінляндії разом із фінською державною є шведська, в Люксембурзі нарівні з люксембурзькою — французька та німецька.

Найчастіше в країнах ЄС сьогодні вживають англійську, німецьку та французьку мови.

Для кращого забезпечення роботи деяких інституцій Європейського Союзу можуть застосовуватись мовні обмеження. Так, наприклад, робочою мовою Європейського Суду є французька.

НІМЕЦЬКА

АНГЛІЙСЬКА

ІТАЛІЙСЬКА

ФРАНЦУЗЬКА

ІСПАНСЬКА

ПОРТУГАЛЬСЬКА

ГОЛЛАНДСЬКА

ГРЕЦЬКА

ДАТСЬКА

ФІНСЬКА

ШВЕДСЬКА

ЕСТОНСЬКА

ЛАТВІЙСЬКА

ЛИТОВСЬКА

ПОЛЬСЬКА

ЧЕСЬКА

СЛОВАЦЬКА

УГОРСЬКА

ІРЛАНДСЬКА

СЛОВЕНСЬКА

МАЛЬТІЙСЬКА

РУМУНСЬКА

БОЛГАРСЬКА

З розширенням Європейського Союзу зростала кількість мов, якими користувалися в його інституціях. Саме тому для ЄС працює велика кількість перекладачів. Наприклад, коли відбуваються засідання Європейського Парламенту, кожен виступ перекладається одночасно на всі офіційні мови. Щоби це забезпечити, використовують 506 каналів перекладу.

Для того, хто володіє мовами, завжди знайдеться в Європі робота.

AGNEBISKK DO
REMIAS KON NIMBUS DOLEM
MED RONDOLETTA CORMANIE
DISGENUIVIEL SELABIM.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

МОВИ

Держави ЄС і офіційні мови ЄС не завжди співпадають. Чи можеш дати цьому лад?

Наприкінці цієї брошури ти знайдеш аркуш, на якому зображено всі прапори держав — членів ЄС. Наклей ці прапори на держави, які їм відповідають. Як у різних країнах люди говорять «Доброго ранку»? З'єднай наведені вислови з відповідними країнами.

Під час одного із загальноєвропейських опитувань громадян запитали про їхнє ставлення до мовного питання. Звичайно ж, рідна мова в кожній з країн була визнана найважливішою. Англійська є «найбільше поширеною» в Євросоюзі. Нею розмовляє 47% населення ЄС — хоч англійська є рідною мовою лише для 16%, решта 31% володіє нею на достатньому для задовільного спілкування рівні. Німецька ж, наприклад, є рідною для 24% населення ЄС і ще 8% використовують її як іноземну. Французькою розмовляють 28%, для половини з них вона є рідною. 45% опитаних сказали, що крім рідної вони хотіли б вивчати щонайменше ще одну європейську мову.

СПІЛЬНА СПАДЩИНА

КУЛЬТУРА

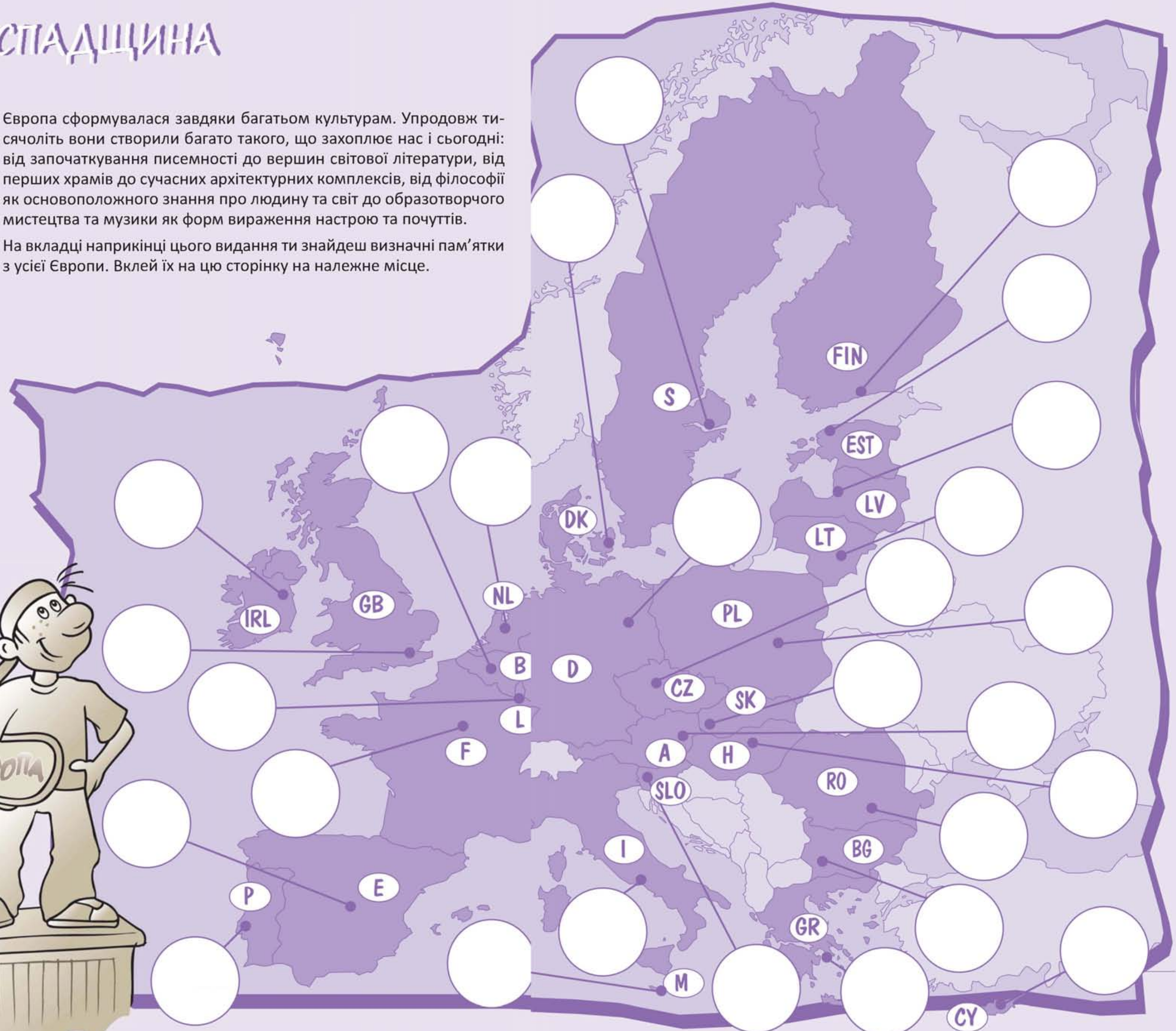

Європа сформувалася завдяки багатьом культурам. Упродовж тисячоліть вони створили багато такого, що захоплює нас і сьогодні: від започаткування писемності до вершин світової літератури, від перших храмів до сучасних архітектурних комплексів, від філософії як основоположного знання про людину та світ до образотворчого мистецтва та музики як форм вираження настрою та почуттів.

На вкладці наприкінці цього видання ти знайдеш визначні пам'ятки з усієї Європи. Вклей їх на цю сторінку на належне місце.

Коли розпочиналось об'єднання Європи, культура та культурна політика ще не були основними темами, які обговорювалися лідерами держав. Лише наприкінці 1970-х років відбулися перші спільні культурні заходи держав — членів ЄС. Було започатковано проект «Європейських культурних міст» та ініціативи, спрямовані на обмін культурними цінностями та здобутками. Особливо масштабними заходами в культурній сфері стали проекти для музикантів, художників, скульпторів, архітекторів, журналістів, фотографів, звукорежисерів, а також реставраторів.

Не менш важливим є світ електронних засобів масової інформації — Інтернет, телебачення, електронні розваги. Розвиваючи ці галузі, Європа зможе краще протистояти розповсюдженню вподобань, традиційних для культур Японії чи США.

НАЙСВІТЛІШІ ГОЛОВИ

КУЛЬТУРА

Коли я виросту, то зроблю щось таке, за що мені на моїй батьківщині зведуть пам'ятник. Я думаю про якісь спортивні досягнення — буду першим, хто перетне всю Європу із заходу на схід на скейті!

А про що мрієш ти? Чого б ти хотів досягти або що створити?

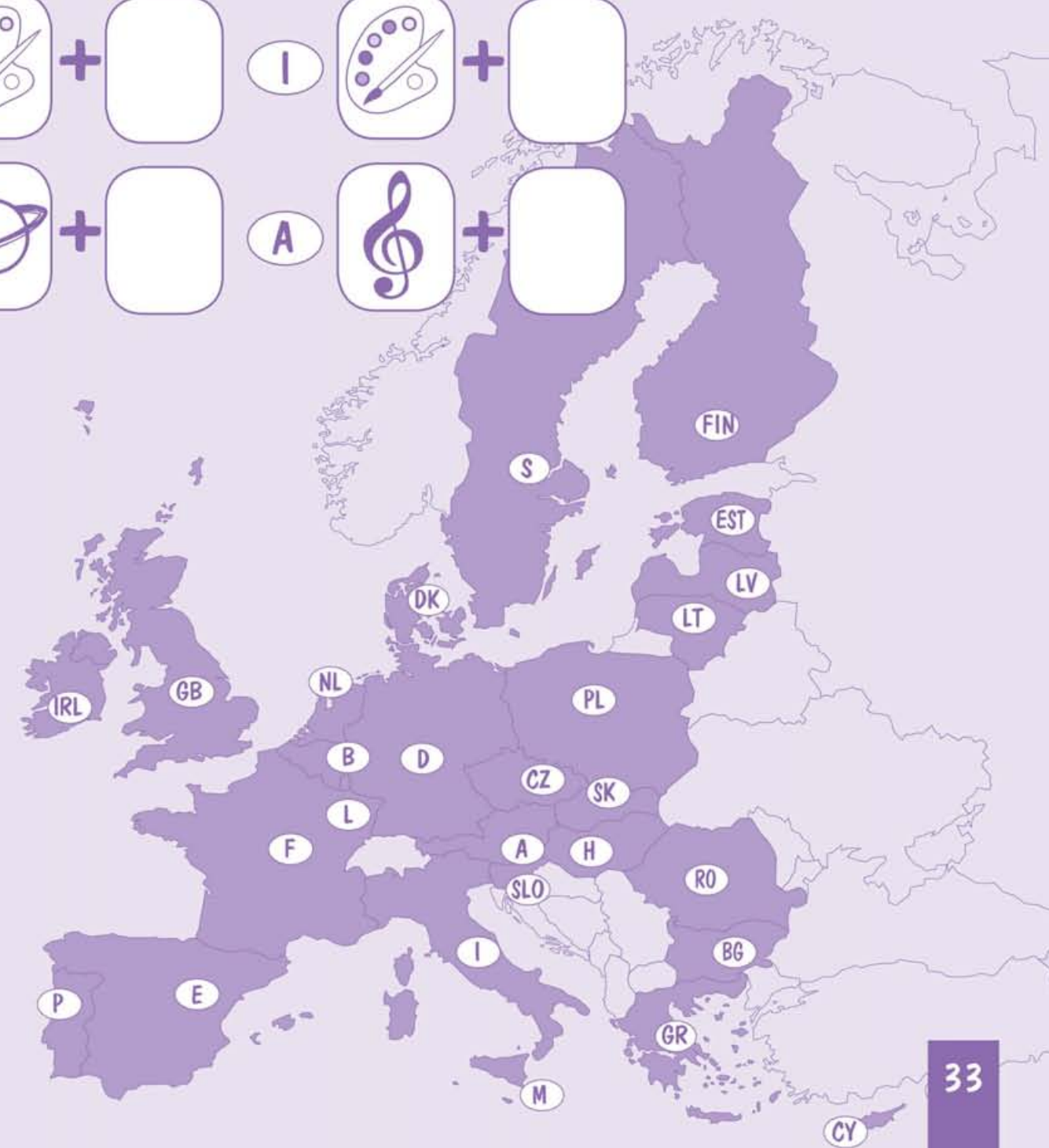
У багатьох сферах життя європейці досягли видатних здобутків, які мали велике значення для світу в минулому і важливі сьогодні.

Вони відкрили, що існує взаємне тяжіння небесних тіл і що не можна випередити швидкість світла; що книги, театр, музика, живопис, скульптура і мода відображають ідеї, почуття та турботи людей і розкривають зовсім іншу їхню сутність; що казки, дитячі книжки та комікси підтримують та розвивають дітей і підлітків.

Як би виглядав світ без автомобілів, автобанів, гвинтів для кораблів, літаків та ракет? Без стрепен або лижних кріплень, без друкарських машин або телефонних мереж? Без лего, Піноккіо чи Пеппі Довга Панчоха? Без італійської пасти, іспанської паельї чи німецьких кнедлів?

На наступній сторінці ти побачиш символи видатних досягнень. Наприкінці цієї брошури знайдеш аркуш, на якому зображені відповідні «світлі голови». Наклей правильну голову на знак відповідної країни.

IRL		+	<input type="text"/>	B		+	<input type="text"/>	H		+	<input type="text"/>
GB		+	<input type="text"/>	NL		+	<input type="text"/>	CZ		+	<input type="text"/>
P		+	<input type="text"/>	D		+	<input type="text"/>	GR		+	<input type="text"/>
E		+	<input type="text"/>	I		+	<input type="text"/>				
PL		+	<input type="text"/>	A		+	<input type="text"/>				

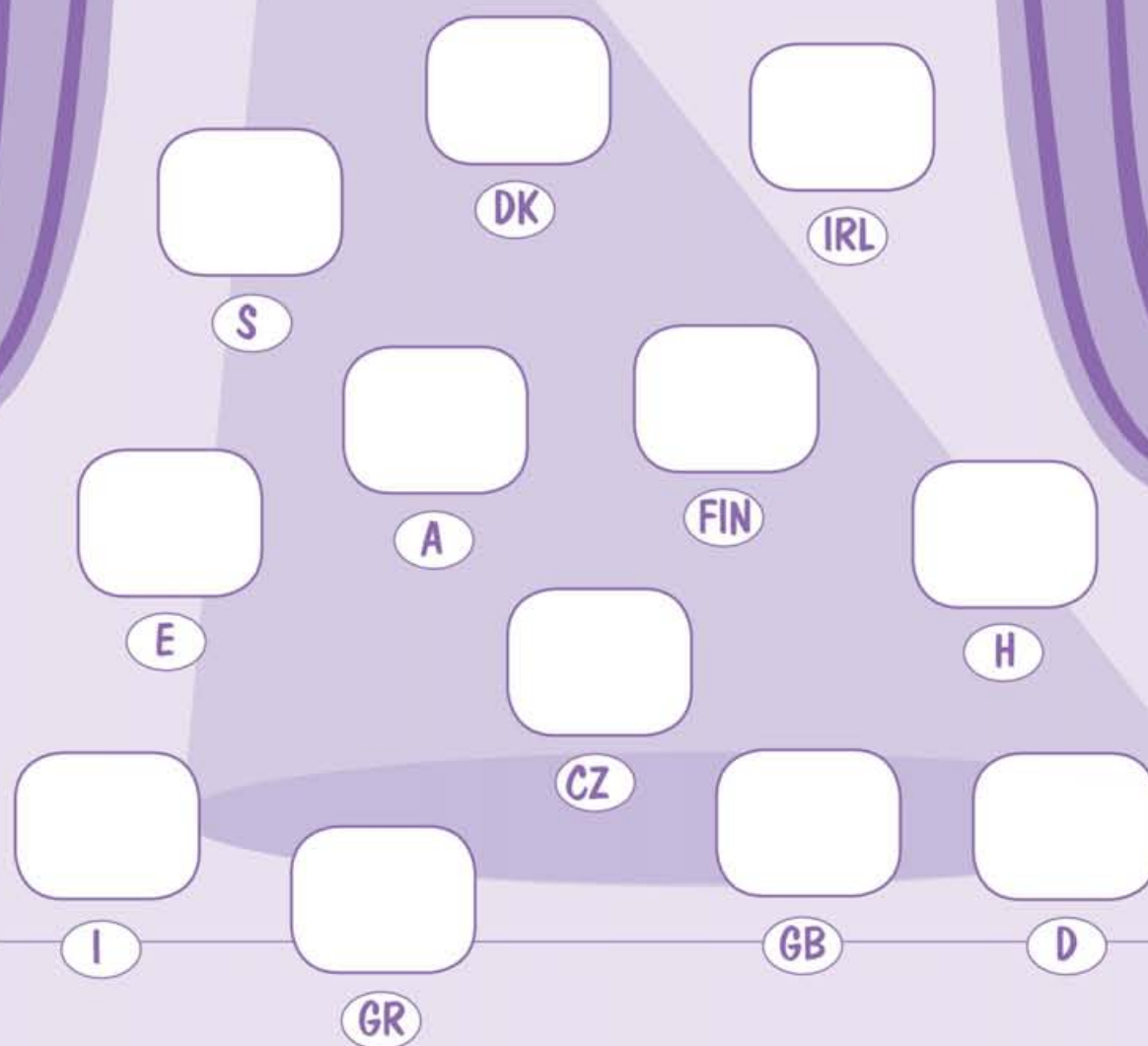

СПІВАЙМО!

КУЛЬТУРА

Найбільше об'єднує людей музика. Багато видатних музикантів походять з Європи. Наприкінці цієї брошури ти знайдеш аркуш, на якому зображено сучасних музикантів та музикантів минулого, які походять з Європи! Об'єднана Європа має також єдиний гімн, який виконують з нагоди урочистих подій. Спробуй проспівати мелодію цього гімну самостійно, з друзями, з однокласниками чи з батьками.

Freu - de schö - ner Göt - ter - fun - ken Toch - ter aus E - ly - si - um,
 wir be - tre - ten feu - er - trun - ken, Himm - li - sche, dein Hei - lig - tum.
 Dei - ne Zau - ber bin - den wie - der, was die Mo - de streng ge - teilt. Al -
 - le Men - schen wer - den Brü - der, wo dein sanf - ter Flü - gel weilt.

Гімн Європи має назву «Ода до радості». Його автором є німецький поет Фрідріх Шиллер. Текст написано німецькою мовою, і як гімн ЄС його співають лише німецькою мовою або без слів.

Музику написав композитор Людвіг Ван Бетховен. Ода завершує його Дев'яту симфонію.

Коли Бетховен створював її 1824 року, він уже був майже глухим. Однак його музика сповнена ствердженням життя. Він розумів цю музику як вираження радості, як божественний дарунок, що об'єднує людей.

Тож будучи гімном об'єднаної Європи, ця музика повинна об'єднувати всіх людей і перетворювати їх на братів та сестер!

Європейський гімн не має якогось офіційного тексту.

Український переклад з німецької мови Миколи Лукаша:

*Радість, гарна іскро Божя!
 Несказанно любо нам
 Увійти, царице гожа,
 В твій пресвітлий дивний храм.*

*Все, що строго ділить мода
 В'яжеш ти одним вузлом,
 Розцвітає братня згода
 Під благим твоїм крилом.*

ЄДНІСТЬ У РОЗМАЇТТІ

ЄВРО

З 1 січня 2002 року можна розраховуватися євро в магазинах. Дуже просто порівнювати ціни на товари в державах — членах ЄС та їхати у відпустку без всіляких складних розрахунків. І хоча комусь важко було до цього звикнути, однак нові гроші довели, зрештою, свою доречність!

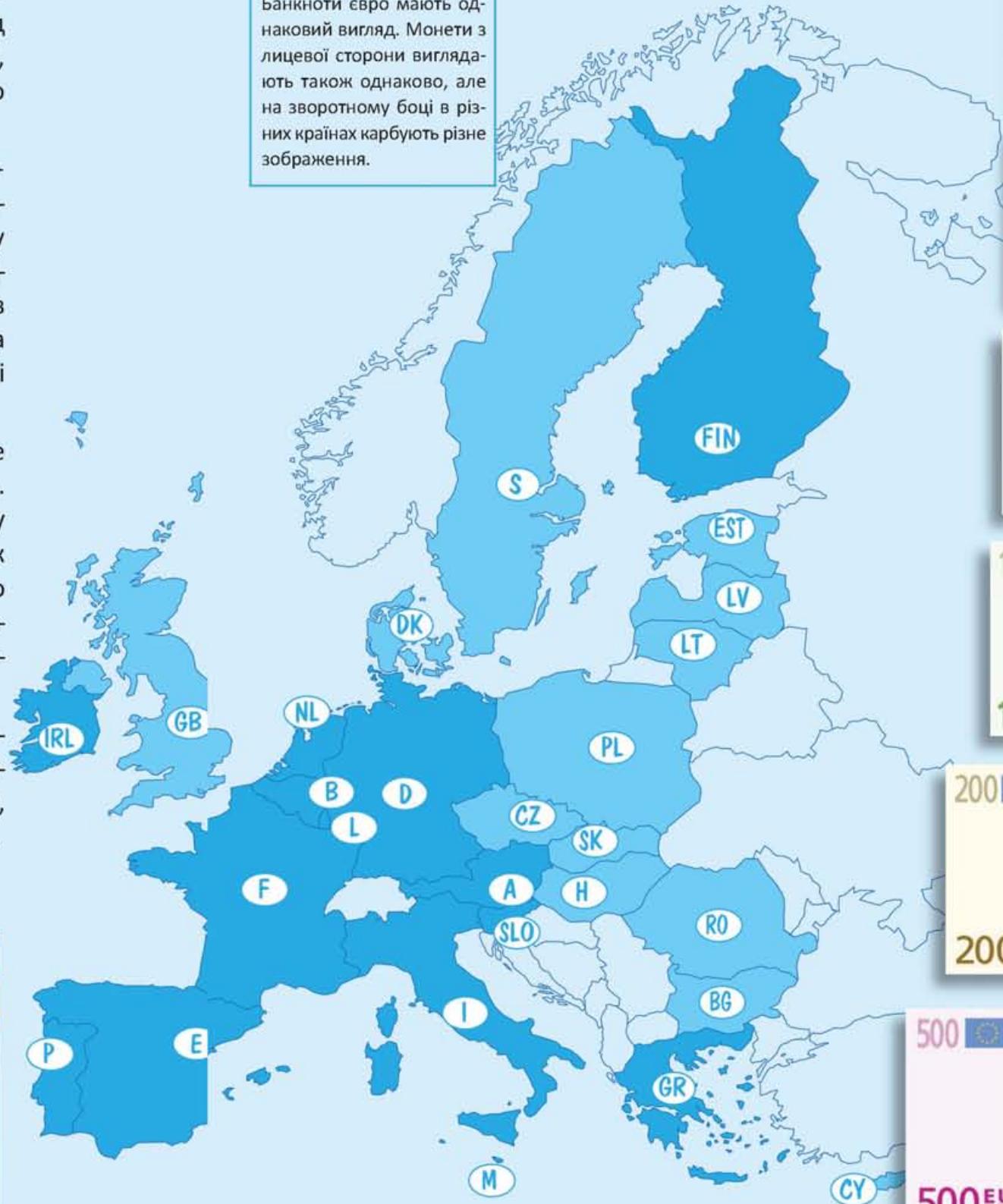
Раніше кожна європейська країна мала власні гроші, свою валюту. Якщо випадало робити покупки в якійсь іншій країні, то для цього слід було міняти на її гроші свою валюту. Крім цього, слід було сплатити митні збори, щоб привезти покупку до себе в країну.

У 1978 році держави — члени ЄС домовилися запровадити спільну грошову одиницю. Спершу її використовували для розрахунків між банками цих країн, а пізніше і як справжні гроші під назвою «євро».

Але самі по собі гроші ще нічого не означають. Важливою є їхня вартість. Скажімо, щоб в Італії ти за певну суму міг купити стільки цукерок, як і в Австрії, народне господарство обох країн повинно бути по можливості однаково міцним. Це стосується всіх держав — членів ЄС.

Для цього існують суворі правила, яких не завжди легко дотримуватися. Насамперед тоді, коли держави мають великі борги.

Не всі країни — члени ЄС запровадили євро. Сполучене Королівство все ще використовує фунти стерлінгів, Швеція і Данія зберігають крони. У 12 нових державах-членах також не скрізь розплачуються євро. Банкноти євро мають однаковий вигляд. Монети з лицевої сторони виглядають також однаково, але на зворотному боці в різних країнах карбують різне зображення.

ПЕРЕВІР СВОЇ ЗНАННЯ

ЄВРО

Євро разом із американським доларом та японською єною є найважливішою світовою валютою. Саме тому євро має бути особливо захищеним. Якими саме захисними знаками «вкрита» банкнота євро, ти можеш побачити тут.

Перевір якість банкноти євро: чи вона справжня і чи не тримаєш ти в руках підробку!

Водяні знаки: якщо розглядати на світло, добре видно архітектурні мотиви та вартість банкноти.

Спеціальна фольга: купюри від 50 євро і вище мають у правій частині спеціальну фольгу. Якщо дивитися на банкноту, повертаючи її в різні боки, то також можна побачити архітектурні мотиви та вартість банкноти.

Відчуй рельєфність банкноти євро.

Захисна стрічка: якщо розглядати на світло, стане видимою темна лінія.

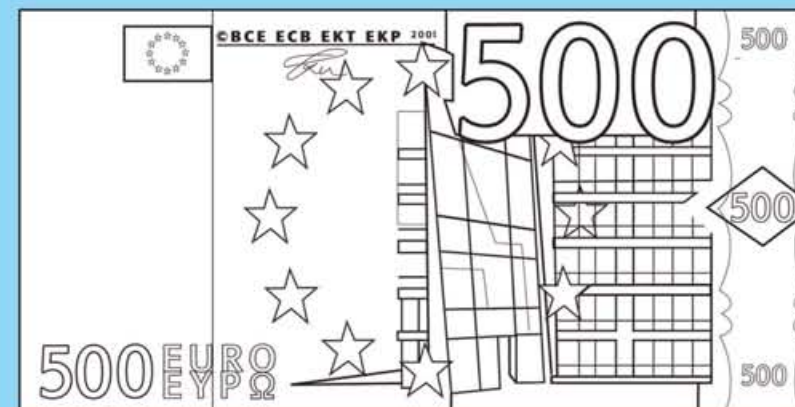
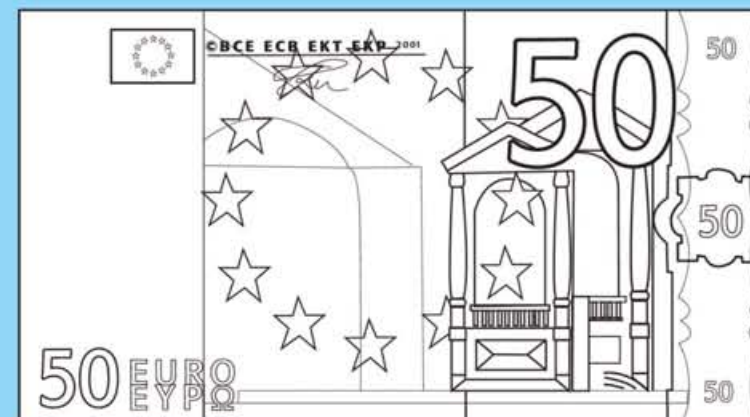
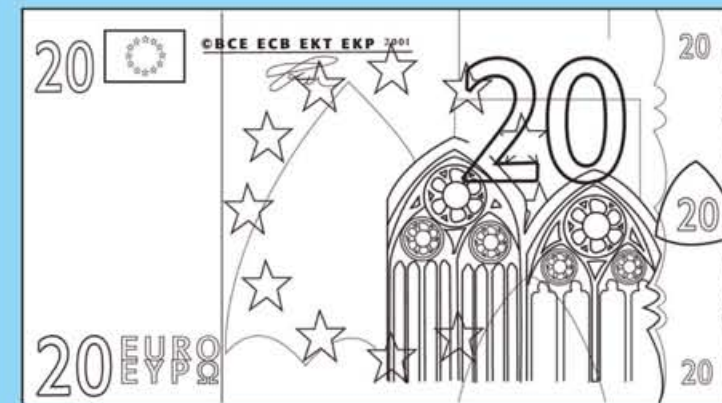
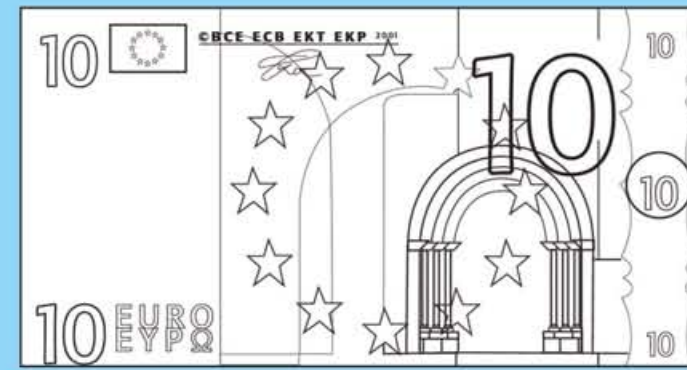
Ефект повороту: якщо повертати купюру, на срібній стрічці з'являється голограма, на якій зображено символ євро та вартість банкноти.

Німецьку марку, італійську ліру та австрійський шилінг замінила єдина валюта — євро. Тепер, подорожуючи з країни в країну, немає потреби міняти одну валюту на іншу. Стабільний обмінний курс було встановлено.

Як уже було сказано, монети розрізняються зворотними сторонами в залежності від країни, яка їх випустила. Колекціонування приносить особливе задоволення.

Макет банкнот євро було розроблено австрійцем.

Нижче ти знайдеш намальовані контури євробанкнот. Намалюй собі свої гроші.

ЛИЦЕВА СТОРОНА

ЗВОРОТНА СТОРОНА

ДОПОМОГА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

Спершу визнач, які проекти ти вважаєш особливо пріоритетними, які менш актуальні та які — найменш важливі.

Потім визнач, у якому порядку ти будеш діяти: виділяти спочатку кошти найбільшим проектам чи найменшим.

А тепер уяви, що ти повинен по кожному проекту пояснити людям, які його подавали, чому ти ухвалив саме таке, а не інше рішення.

Порада: ЄС лише у виняткових випадках надає 100% фінансування. Найчастіше йдеться про надання дотації (35–75% від загальної вартості проекту). Давай домовимся для простоти, що всі перелічені проекти можуть отримати до 50% фінансування з боку ЄС.

Європейський Союз сприяє розвитку не лише тих держав, які є його членами. Він зацікавлений, щоб народи сусідніх країн також мали захищені права, безпечне довкілля, гарний добробут, культурний та науковий розвиток. Тому ЄС фінансує спрямовані на це програми в Україні, Молдові, Білорусі, Грузії, Російській Федерації та інших країнах.

Програми, які фінансує Європейський Союз:

ПРАВА ЛЮДИНИ. Кожна людина має право на життя, освіту, рівність, свободу думки, справедливий суд та інші. Європейський Союз фінансує заходи, завдяки яким підвищуються гарантії дотримання цих основоположних прав людини. Які в тебе є права?

ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ. Споживання електроенергії в Україні є одним з найвищих в Європі. Для зменшення витрат електроенергії необхідно утеплити фасади будинків, шкіл, заводів та інших будівель, замінити вікна та двері на такі, що не мають шпарин, установити датчики руху при освітленні вулиць. Подумай, що особисто ти можеш зробити для економії електроенергії?

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ. Програма включає створення сайтів і видання брошур та книжок про ЄС, проведення семінарів, конференцій, конкурсів, мета яких — поінформувати школярів, молодь і дорослих людей про основні засади Європейського Союзу. З якою інформацією про Європейський Союз ти вже стикався? Як це відбувалося?

ЯДЕРНА БЕЗПЕКА. Україна є восьмою державою у світі й четвертою в Європі за потужністю ядерної енергетики. Завдання програми — сприяти забезпеченню ядерної безпеки на атомних станціях України, зокрема на Чорнобильській АЕС після виведення її з експлуатації. Що ти знаєш про аварію на Чорнобильській атомній електростанції?

КУЛЬТУРА. Європейський Союз зацікавлений у тому, щоб європейські народи зберігали свою культурну спадщину і водночас якомога більше дізнавалися про культуру та традиції інших країн. На твою думку, що потрібно робити, щоб у Європі більше знали про Україну?

КОРДОНИ. Ця програма покликана покращити управління кордонами та міграцією, посилити боротьбу з міжнародними злочинними угрупованнями. Чи доводилося тобі перетинати кордон України? Чи все сподобалося? Що можна зробити, щоб процес перетину кордону відбувався швидше?

ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ. Для попередження забруднення повітря, землі, річок і морів, збереження фауни та флори Європейський Союз розробляє і підтримує програми, спрямовані на охорону довкілля. Що ти робиш для того, щоб не забруднювати природу?

ОСВІТА. Європейський Союз надає можливість студентам, викладачам та науковцям навчатися та працювати в університетах країн-членів і країн — сусідів Євросоюзу. Чи хотів би ти поїхати навчатися в іншу країну? Як гадаєш, що для цього потрібно?

Ці програми складаються з великої кількості конкретних проектів (наприклад, допомога ЄС в утепленні фасаду та заміні вікон в одному з коледжів м. Львова в рамках програми з енергозбереження).

Уяви собі, що ти повинен розподілити 1 мільйон євро. Яким проектам ти надаєш підтримку? (Користуйся зазначеним на стор. 40 переліком програм ЄС.)

СТІЛЬКИ Я ВИДІЛЯЮ НА КОЖЕН ПРОЕКТ:

100 000 ЄВРО

ЄВРО

ЄВРО

ЄВРО

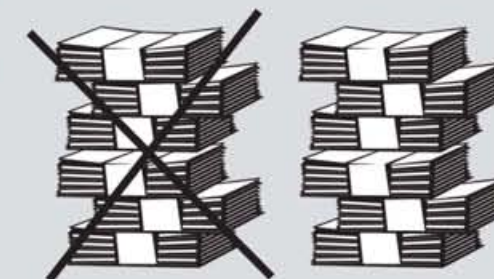
ЄВРО

ЄВРО

ЄВРО

ЄВРО

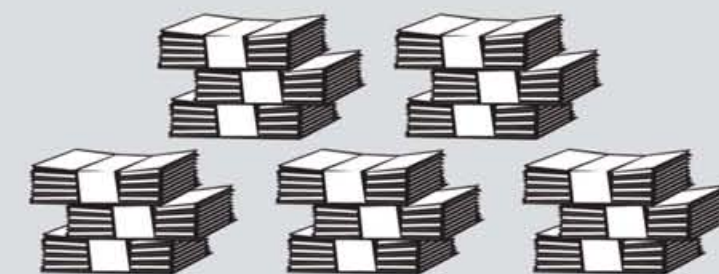
5 X 100 000 ЄВРО

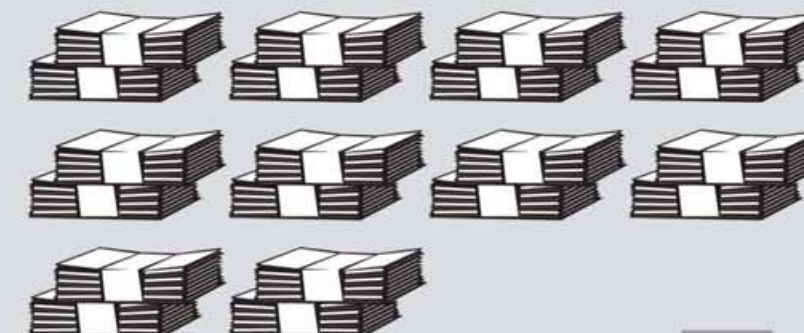
6 X 50 000 ЄВРО

5 X 20 000 ЄВРО

10 X 10 000 ЄВРО

У Європейському Парламенті 736 депутатів з усіх 27 країн — членів ЄС. Після 2014 року їх кількість становитиме 750 парламентаріїв + Президент Європарламенту.

Європейський Парламент є однією з найважливіших установ Європейського Союзу. Саме тут вирішується, яким повинен бути ЄС. Європарламент представляє кожного громадянина ЄС.

Хто є його членами?

Громадяни держав — членів Євросоюзу обирають депутатів Європарламенту з 1979 року — кожні п'ять років. Кількість депутатів від тої чи іншої країни залежить від її розміру. Наприклад, Німеччина має 99 депутатів, а менша за неї Угорщина — 24 депутата.

Депутати Європейського Парламенту не засідають там національними групами. Структурування відбувається за політичними поглядами европарламентаріїв. Залежно від них, вони входять до однієї з восьми політичних груп Європарламенту.

736 депутатів Європейського Парламенту кожного місяця проводять один тиждень в Страсбурзі, засідаючи разом в одній великій залі.

Що роблять депутати?

Європейська Комісія вносить пропозиції до Ради Міністрів та до Європейського Парламенту. Ці пропозиції депутати Європейського Парламенту обговорюють спочатку в Брюсселі в комітетах. Вони представляють собою робочі групи депутатів, які добре розуміються на тих чи інших питаннях (наприклад, щодо економіки, зовнішньої політики, охорони навколишнього середовища, енергії). Комітети обмінюються думками щодо поданої пропозиції. Остаточне рішення ухвалюють шляхом голосування на пленарному засіданні у Страсбурзі. Європейський Парламент може відхилити пропозицію Єврокомісії. Водночас з приводу деяких питань він може лише висловити свою думку.

Європейський Парламент може звільнити всіх комісарів Європейської Комісії, хоча це дуже складно зробити!

Європейський Парламент має право вето. Накладаючи його, він блокує такі рішення, які, на думку депутатів, не підуть на користь громадянам Європейського Союзу.

Європейський Парламент набуває дедалі більшого впливу в ухваленні рішень.

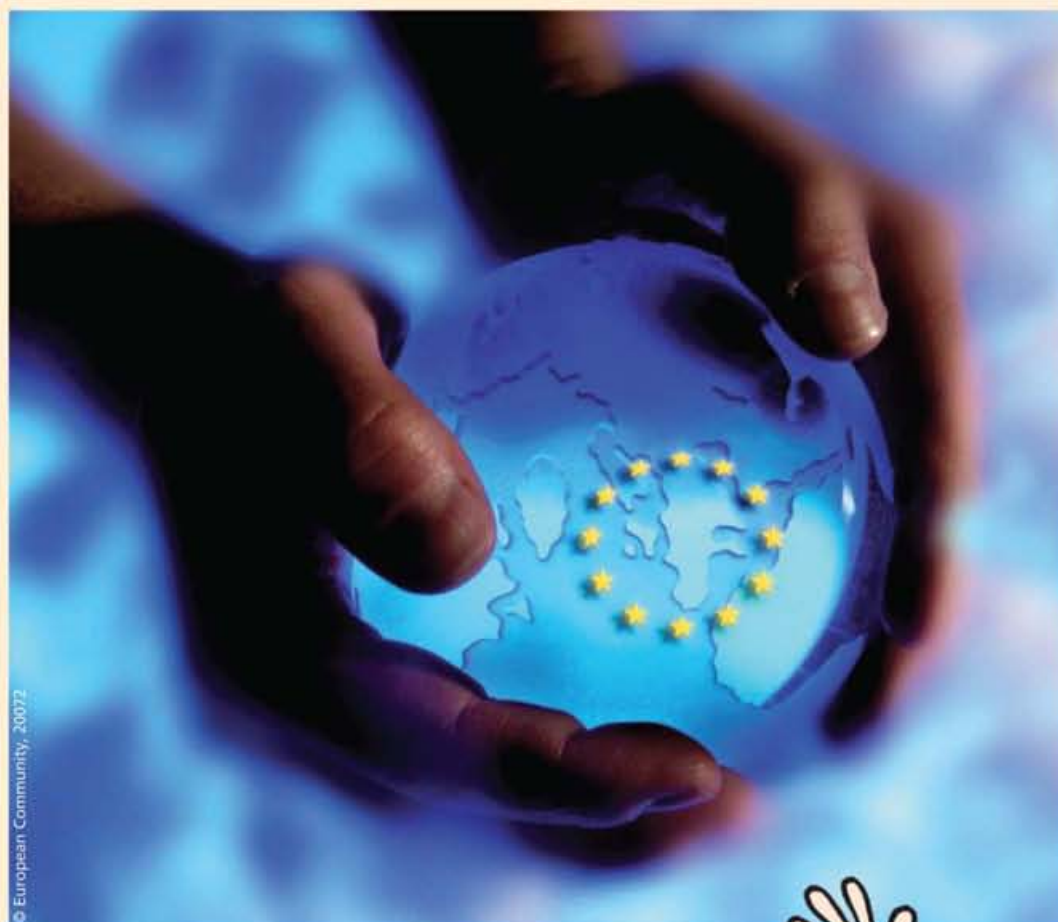
Щоб дізнатися більше про Європейський Союз, завітай на сайт:

http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

Більшість з 25 тисяч співробітників Європейської Комісії працюють у Люксембурзі та Брюсселі. На перший погляд може здатися, що це велика кількість. Але приблизно такий же склад має адміністрація європейського міста середнього розміру. Службовці Єврокомісії утворюють строкату міжнародну спільноту, адже походять з різних держав — членів Європейського Союзу. Роботу Комісії розподілено між 36 генеральними директоратами, які спеціалізуються на конкретній галузі (наприклад, на сільському господарстві або на міжнародних відносинах), та безпосередньо підпорядковуються одному з 27 комісарів. У столиці кожної держави — члена Європейського Союзу було свого часу створено Представництва Європейської Комісії. Такі ж заснували за межами ЄС — загалом у 130 країнах світу. 2009 року Представництва Європейської Комісії було перейменовано на Представництва Європейського Союзу.

Європейська Комісія є однією з найважливіших установ ЄС. Тут народжуються пропозиції, з яких Рада та Парламент створюють закони Європейського Союзу. Комісія також дбає про виконання цих законів кожною державою Євросоюзу, щодня керує різноманітною діяльністю ЄС. Вона є політично незалежною і представляє інтереси всього Союзу — окремі європейські держави не можуть втручатися в її роботу.

У Європейському Союзі лише Комісія може ініціювати створення нових законів. Рішення щодо остаточного формулювання законів

ухвалюють після обговорення Рада та Парламент. Комісія може допомагати досягненню між ними згоди.

Комісія є також виконавчим органом. Вона виконує рішення Ради, пов'язані, наприклад, зі Спільною сільськогосподарською політикою. В межах своєї компетенції Комісія самостійно ухвалює рішення з багатьох питань: зокрема, щодо наукових досліджень, допомоги бідним країнам, розвитку європейських регіонів.

Комісією керують 27 європейських комісарів — по одному від кожної з держав-членів. Вони утворюють так звану Колегію. Комісарів призначають на п'ять років. Кандидатури визначають спільно держави-члени, а затверджує їх Європейський Парламент. Нинішню Колегію Єврокомісії було затверджено 2010 року. Президент Європейської Комісії — Жозе Мануел Баррозу (Португалія).

Європейська Комісія про свою роботу звітує Європейському Парламенту. Якщо Парламент вважає, що Комісія працює погано, він може навіть відправити Колегію комісарів у відставку.

УКРАЇНА ЗАПРОШУЄ

ДОЛАЮЧИ КОРДОНИ

Раніше ти вже познайомився з пам'ятками європейської культури (стор. 30–31). Україна також має багате історичне минуле.

Під охороною держави перебувають понад 140 тисяч пам'яток історії та культури. Багаті на історичні пам'ятки Київ, Львів, Одеса та безліч маленьких міст. У кожному регіоні України можна знайти щось цікаве. Не слід забувати і про неймовірно гарні та цілющі природні ландшафти Закарпаття, Криму, берегів Дніпра.

Якщо до тебе в гості приїде друг з Європи, що йому буде цікаво побачити? Як ти гадаєш, що потрібно робити, щоб Україну відвідувало більше туристів?

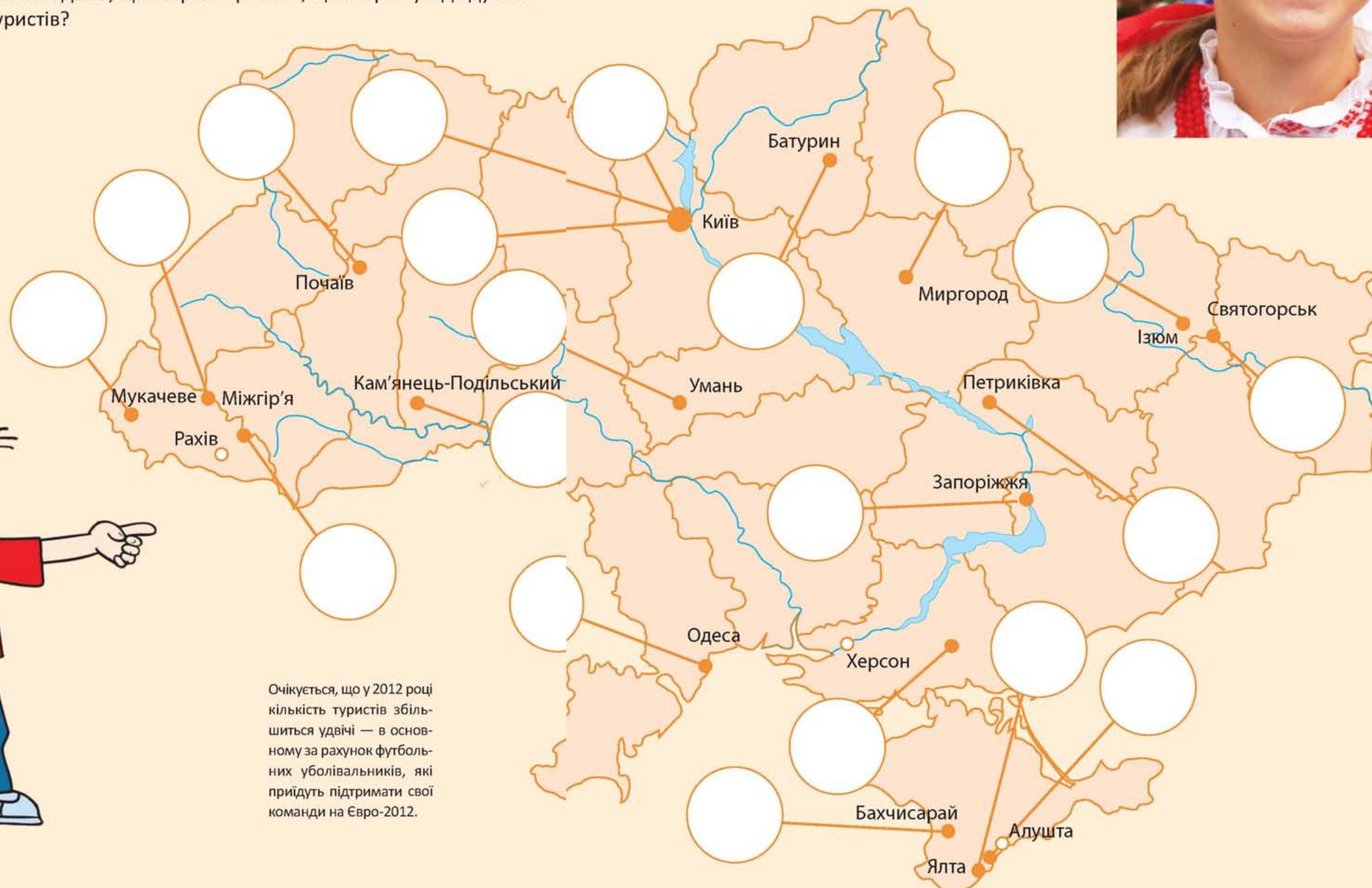

Скільки людей приїжджають до України?

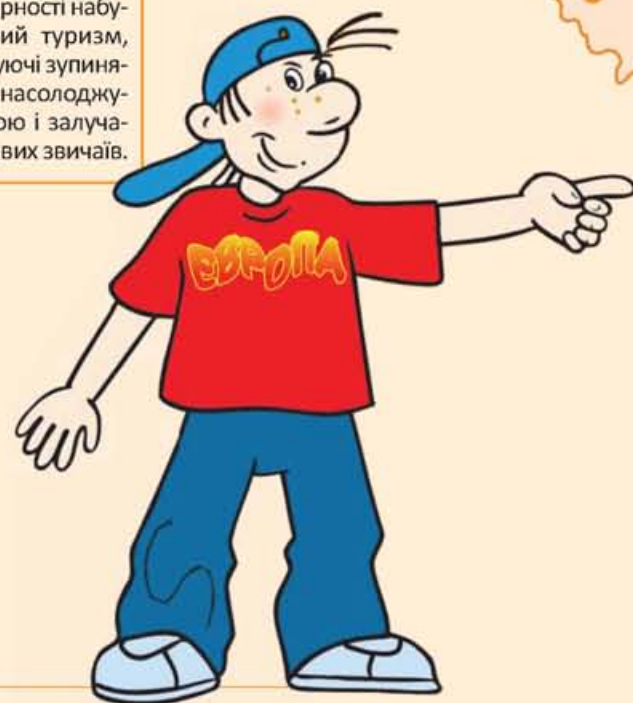
За даними Всесвітньої організації туризму усього за рік здійснюється близько 940 мільйонів подорожей.

Щороку Україну відвідують близько 20 млн. людей. Найбільша кількість їх приїжджає з Росії (37%), за нею йдуть Молдова (19%) та Білорусь (14%). З країн Європейського Союзу на першому місці Польща (10%), далі йдуть Угорщина (5%), Румунія (4%), Словаччина (3%) та Німеччина (1%).

Туристи відвідують історичні пам'ятки, відпочивають на пляжах Криму та в горах Карпат. Популярності набуває екологічний туризм, коли подорожуючі зупиняються в селах, насолоджуються природою і залучаються до місцевих звичаїв.

Очікується, що у 2012 році кількість туристів збільшиться удвічі — в основному за рахунок футбольних уболівальників, які приїдуть підтримати свої команди на Євро-2012.

ЄВРОПА ПОРУЧ!

ІНФОРМАЦІЯ

Інформаційний центр
Європейського Союзу

Європа дуже важлива для кожного з нас. Нам потрібно бути добре поінформованими про те, як вона працює. Для цього можна читати газети, Інтернет, дивитися новини по телебаченню і слухати радіо. Є й інші можливості для отримання інформації про Європейський Союз.

У багатьох країнах світу відкрито Представництва Європейського Союзу. Крім цього, в різних містах кожної держави працюють Інформаційні центри ЄС. Їхнє завдання — поширювати інформацію про Європейський Союз серед населення: проводити семінари, відвідувати школи, розповсюджувати брошури, відповідати на запитання щодо навчання за кордоном чи відпочинку в міжнародних літніх таборах для молоді. Працівники Інформаційних центрів допомагають усім бажаючим брати участь у конкурсах, іграх, програмах обміну школярами, інших заходах, які влаштовує Євросоюз.

Хоч Україна ще не є членом Європейського Союзу, вона розташована в Європі та має спільні кордони з кількома країнами — членами ЄС. Тому для Європейського Союзу дуже важлива співпраця з Україною як з безпосереднім сусідом. ЄС хоче, щоб українці більше знали про його цінності, цілі та результати діяльності, допомогу іншим країнам, відносини з Україною тощо. Саме тому 1993 року в Києві було відкрито Представництво Європейської Комісії, яке згодом стало Представництвом Європейського Союзу. Його головою є нині посол Жозе Мануел Пінту Тейшейра. В Україні діють також 12 Інформаційних центрів Євросоюзу.

Якщо ти хочеш знайти відповідь на запитання, пов'язані з Європейським Союзом, або взяти участь у програмах ЄС, сміливо звертайся до найближчого до тебе Інформаційного центру. Контактні дані їх знайдеш на наступній сторінці або на сайті Представництва Європейського Союзу в Україні:

http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/index_uk.htm

В Інформаційному центрі ти отримаєш відповіді на всі запитання, які стосуються Європейського Союзу. Крім того, тут знайдеш книжки, брошури, плакати та інші матеріали про ЄС.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
20, вул. Е. Потьє, м. Київ, 03057
4-й поверх, ауд. 401
тел.: (044) 455-67-27
ел. пошта: vic_str@ukr.net

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА
36/1, вул. Мельникова, м. Київ, 04119
1-й поверх, бібліотека
тел.: (044) 481-44-11, 481-44-42
ел. пошта: eui.iir@gmail.com

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН НАЦІОНАЛЬНОГО
АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
4, пр. Відрадний, м. Київ, 03061
корпус 7, бібліотека
тел.: (044) 406-76-80
ел. пошта: zakreva_vitaliya@mail.ru

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
2, вул. 40 років Жовтня, м. Херсон, 73000
тел.: (0552) 32-67-41,
факс: (0552) 32-67-85
ел. пошта: spivakovska@ksu.ks.ua

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ
30 А, вул. Вінниченка, м. Луцьк, 43021
бібліотека факультету міжнародних відносин
тел.: (03322) 44038,
ел. пошта: aboyar@rambler.ru

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
8, вул. Козакова, м. Дніпропетровськ, 49050
бібліотека
тел.: (056) 374-98-31
ел. пошта: librarydnu@gmail.com

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
11, вул. Львівська, м. Тернопіль, 46020
корпус 1, бібліотека
тел.: (0352) 47-50-63
ел. пошта: presa@tane.edu.ua

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
23, вул. Лесі Українки, м. Чернівці, 58000
2-й поверх, бібліотека
тел.: (0372) 58-47-68
ел. пошта: o.shlyuk@chnu.edu.ua

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
9 А, пр. Леніна, м. Харків, 61001
науково-бібліотечний корпус, ауд.309
тел.: (057) 758-77-22, 758-77-13
ел. пошта: library@ksue.edu.ua

ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ВЕРНАДСЬКОГО
4, просп. Вернадського, м. Сімферополь, 95007
бібліотека, корпус А
тел.: (066) 507-10-28
ел. пошта: library@crimea.edu

СЕВАСТОПОЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
29, вул. Університетська, м. Севастополь, 99053
бібліотека, кімната 403
тел.: (0692) 43-50-57
ел. пошта: library@sevgtu.sebastopol.ua

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ
БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ НБУ
9/1, вул. Покровська, м. Суми, 40000
наукова бібліотека
тел.: (0542) 61-91-96, факс: 61-93-36
ел. пошта: petryna@academy.sumy.ua

Ви також можете отримати інформацію та буклети про ЄС українською мовою за такою адресою:

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

10, вул. Круглоуніверситетська, Київ, Україна 01024

Тел.: +380 44 390-80-10, факс: +380 44 253-45-47,

Інтернет: <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

Ел. пошта: delegation-ukraine@eeas.europa.eu,

delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)

Текст і дизайн видання: info@raffeiner.bz.it

Київ: Представництво ЄС в Україні, 2012

ISBN 978-92-9238-013-7

doi: 10.2871/19734

© Європейський Союз, 2012

Передрук з дозволу Представництва ЄС в Україні

Друк: типографія «Фастпринт», травень 2012

Надруковано в Україні

Папір крейдований, не містить хлору

**ΕΥΡΩΠΑ-
ΓΡΑ**